

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 98 och 103 § i folkpensionslagen och 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att folkpensionslagen och lagen om Folkpensionsanstalten ändras. Avsikten är att intäkterna i Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond ska dras av från de verksamhetskostnader för anstalten som betalas från fonden och inte från förmånsutgifterna. Vidare föreslås att man i fråga om finansieringen av verksamhetskostnaderna frångår det system enligt vilket statens finansiering består av ett 90 procents förskottsbelopp och en slutlig finansiering på 10 procent. Enligt förslaget ska statens finansieringsandel betalas månatligen i förskott enligt fullt belopp i fråga om folkpensionsfondens verksamhetskostnader och också i fråga om Folkpensionsanstaltens andelar av

folkpensions- och familjepensionsutgifterna enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare samt de av Folkpensionsanstalten betalda kostnaderna för bedömning av arbetsförmågan.

Det föreslås att den bestämmelse i lagen om Folkpensionsanstalten som gäller den enhet som fattar sjukpensionsbeslut ändras så att besluten ska kunna fattas i Folkpensionsanstalten också annanstans än inom anstaltens centralförvaltning. Besluten om sjukpensioner ska dock fortfarande fattas centraliserat vid en enhet i Folkpensionsanstalten.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2011.

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Finansieringen av folkpensionerna

Folkpensionslagens bestämmelser om finansiering ändrades så att staten från ingången av 2010 finansierar förmånerna enligt folkpensionslagen och utgifterna för verkställigheten av dem till den del utgifterna inte täcks av folkpensionsfondens placeringsintäkter eller andra intäkter som ska intäktsföras till fonden. Till dessa andra intäkter i fonden hör arbetsgivarnas folkpensionsavgifter. År 2010 kommer i folkpensionsavgifter ytterligare sammanlagt ca 46 miljoner euro att redovisas till folkpensionsfonden. Efter 2010 kommer folkpensionsavgiftsintäkternas andel att minska till maximalt ca två miljoner euro per år, och efter några år upphör denna andel helt och hållet. När intäkterna minskar blir det möjligt att i stället för att dra av intäkterna från förmånsutgifterna dra av dem från de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden. Motsvarande förfarande, som går ut på att intäkterna dras av från fondens verksamhetskostnader, tillämpas i sjukförsäkringsfonden.

Av statens finansiering i enlighet med folkpensionslagen betalas månatligen 90 procent i förskott till Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond. Återstående 10 procent av statens finansiering betalas när man har kännedom om beloppen av de utbetalda förmånerna och utgifterna, dvs. omkring två månader efter det att förskottet har betalats. Förfarandet enligt vilket de månatliga raterna för statens finansiering är uppdelade i två rater — en på 90 procent och en på 10 procent — är onödigt tungt när det är fråga om betalning av små finansieringsandelar.

Genom propositionen försöker man klargöra och förenkla betalningen av statens finansieringsandelar till Folkpensionsanstaltens folkpensionsfond. I denna proposition föreslås att beloppet av folkpensionsfondens placeringsintäkter och intäkterna av arbetsgivarnas folkpensionsavgifter ska dras av från be-

loppet av de verksamhetskostnader som ska betalas ur folkpensionsfonden. Avsikten är att staten, efter det att intäkterna dragits av, finansierar nettobeloppet av de återstående verksamhetskostnaderna.

Vidare föreslås att statens finansiering av de uppskattade verksamhetskostnaderna minskade med folkpensionsfondens intäkter ska betalas månatligen enligt fullt belopp i form av förskott. Motsvarande förfarande ska också tillämpas när det gäller betalningen av statens förskott av de av Folkpensionsanstalten betalda kostnaderna för bedömning av arbetsförmågan.

Också statens finansiering av de andelar av folkpensions- och familjepensionsutgifterna enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981) som betalas ur folkpensionsfonden ska enligt förslaget betalas månatligen enligt fullt belopp.

1.2 Folkpensionsanstaltens enhet som avgör sjukpensioner

Enligt 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) bedöms rätten till sjukpension och fattas beslut om sjukpension inom Folkpensionsanstaltens centralförvaltning. I fråga om övriga förmåner som Folkpensionsanstalten verkställer föreskrivs i samma lag att beslut fattas vid Folkpensionsanstaltens byråer eller andra lokalförvaltningsenheter, om inte något annat bestäms i arbetsordningen.

Genom bestämmelsen om centraliserade sjukpensionsbeslut inom Folkpensionsanstaltens centralförvaltning har man velat säkerställa att en enhetlig linje följs inom anstalten när arbetsoförmåga bedöms. Genom den centraliserade behandlingen försöker man se till att besluten fattas enligt enhetliga linjer också i de fall där en person ansöker både om sjukpension hos Folkpensionsanstalten och om invalidpension hos en arbetspensionsanstalt.

För att säkerställa enhetliga beslut i fråga om sjukpension och invalidpension tillämpar Folkpensionsanstalten och arbetspensionsan-

stalterna ett överenskommet system med ett förhandsanmälnings- och förhandlingsförfarande i de fall där en person ansöker både om sjukpension hos Folkpensionsanstalten och om invalidpension hos en arbetspensionsanstalt. Förfarandet förutsätter att rätten till sjukpension avgörs centraliserat vid en enhet i Folkpensionsanstalten. För närvarande fattas besluten om sjukpensioner inom Folkpensionsanstaltens centralförvaltning, där den avgörande enheten finns vid hälsoavdelningen.

Folkpensionsanstaltens styrelse har föreslagit att 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten ändras så att anstalten själv får avgöra var den centraliserade enhet som beslutar om sjukpensioner ska placeras i organisationen.

För att en enhetlig linje ska kunna säkerställas är det viktigt att sjukpensionsbesluten fattas centraliserat vid en enhet i Folkpensionsanstalten. Den avgörande enheten behöver inte nödvändigtvis finnas inom anstaltens centralförvaltning — huvudsaken är att enheten har tillräckliga resurser och yrkeskunnig personal. Enheten ska också ha de behövliga kontakterna till arbetspensionsanstalterna, så att det nuvarande förhandsanmälnings- och förhandlingsförfarandet kan fortgå utan störningar.

I denna proposition föreslås att 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten ändras så att det

förutsätts att Folkpensionsanstaltens beslut om sjukpension fortfarande fattas centraliserat, men att det inte ska krävas att den avgörande enheten finns uttryckligen inom anstaltens centralförvaltning.

2 Propositionens konsekvenser

Det lagförslag som gäller ändringar i bestämmelserna om finansiering som rör folkpensionsfonden har inga konsekvenser för statsfinanserna. Ändringarna avser att förtydliga och förenkla de förfaranden som gäller betalningen av statens finansiering. Den ändring som gäller beaktandet av intäkter innebär att förfarandena i folkpensionsfonden och sjukförsäkringsfonden blir enhetligare.

Det förslag som avser Folkpensionsanstaltens avgörande enhet i beslut som gäller sjukpensioner bedöms inte ha ekonomiska eller administrativa konsekvenser.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet. Representanter för finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Pensionsskyddscentralen och Folkpensionsanstaltens personalorganisationer har hörts i samband med beredningen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Folkpensionslagen

98 §. *Finansiering av förmåner och utgifter.* Det föreslås att paragrafen ändras så att folkpensionsfondens placeringsintäkter och andra intäkter dras av från folkpensionsfondens verksamhetskostnader vid bestämmandet av statens finansieringsandel. Fondens andra intäkter avses bestå av fördröjda betalningar som gäller arbetsgivarnas folkpensionsavgifter.

103 §. *Betalning av statens andelar.* Paragrafen innehåller bestämmelser om betalningen av statens andelar till Folkpensionsanstalten. Det föreslås att 1 mom. ändras så att bestämmelsen om 90 procents förskottsbelopp ska gälla finansieringen av förmånsutgifter som avses i 97 § 1 mom. Enligt förslaget ska således 100 procent av statens finansieringsandel betalas i förskott när det är fråga om finansieringen av Folkpensionsanstaltens verksamhetskostnader som betalas ur folkpensionsfonden, finansieringen av Folkpensionsanstaltens andel av folkpensions- och familjepensionsutgifterna enligt lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare eller de av Folkpensionsanstalten betalda kostnaderna för bedömning av arbetsförmågan.

I 2 mom. föreskrivs om statens betalning som är avsedd att trygga minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringsandel. Ingen ändring föreslås i detta moment.

Det föreslås att 3 mom. ändra så att statsrådets bemyndigande att utfärda förordning ska gälla också de i 1 mom. avsedda statliga finansieringsandelarna som ska betalas enligt fullt belopp.

1.2 Lagen om Folkpensionsanstalten

20 §. *Beslutanderätt vid avgörande av förmån.* Det föreslås att paragrafen ändras så att rätten till sjukpension bedöms och beslut om sjukpension fattas centraliserat i Folkpensionsanstalten vid en enhet som kan finnas också annanstans än vid anstaltens centralförvaltning.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2011. Avsikten är att ändringarna i folkpensionslagen ska tillämpas första gången på statens andelar som betalas för 2011.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 98 och 103 § i folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 98 och 103 §, sådana de lyder i lag 934/2009, som följer:

98 §

Finansiering av förmåner och utgifter

Staten finansierar de förmåner och utgifter som enligt 97 § betalas ur folkpensionsfonden. Verksamhetskostnaderna finansieras av staten till den del dessa kostnader inte täcks av folkpensionsfondens placeringsintäkter eller andra intäkter.

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala de finansieringsandelar som avses i 98 §. I förskott för de förmåner som avses i 97 § 1 mom. ska staten månatligen till Folkpensionsanstalten betala 90 procent av

det beräknade beloppet av statens finansieringsandel.

Det förskottsbelopp för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader som ska betalas i december bestäms dock så att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar kan uppnås.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om statens andelar, fastställandet och betalningen av förskotten för dessa och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Lagen tillämpas första gången på statens andelar som betalas för 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 20 § som följer:

20 §

Beslutanderätt vid avgörande av förmån

Rätten till sjukpension bedöms och beslut om sjukpension fattas centraliserat i Folkpensionsanstalten. Övriga förmånsbeslut fattas vid byråerna eller andra lokalförvaltningsenheter, om inte något annat bestäms i

arbetsordningen. Folkpensionsanstalten kan för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis meddela anvisningar om behandlingen av förmånerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.
Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 29 oktober 2010

Republikens President

TARJA HALONEN

Social- och hälsovårdsminister *Juha Rehula*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av 98 och 103 § i folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen (568/2007) 98 och 103 §, sådana de lyder i lag 934/2009, som följer:

Gällande lydelse

98 §

Finansiering av förmåner och utgifter

Staten finansierar de förmåner och utgifter som enligt 97 § betalas ur folkpensionsfonden till den del de inte täcks av folkpensionsfondens placeringsintäkter eller andra intäkter.

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen i förskott på statens finansieringsandel enligt 98 § betala Folkpensionsanstalten 90 procent av finansieringsandelens beräknade belopp.

Det förskottsbelopp för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader som ska betalas i december bestäms dock så att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar kan uppnås.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om fastställandet och betalningen av förskotten och statens slutliga

Föreslagen lydelse

98 §

Finansiering av förmåner och utgifter

Staten finansierar de förmåner och utgifter som enligt 97 § betalas ur folkpensionsfonden. *Verksamhetskostnaderna finansieras av staten till den del dessa kostnader inte täcks av folkpensionsfondens placeringsintäkter eller andra intäkter.*

103 §

Betalning av statens andelar

Staten ska månatligen till Folkpensionsanstalten betala *de finansieringsandelar som avses i 98 §. I förskott för de förmåner som avses i 97 § 1 mom.* ska staten månatligen till Folkpensionsanstalten betala 90 procent av det beräknade beloppet av statens finansieringsandel.

Det förskottsbelopp för statens andel av finansieringen av folkpensionsfondens verksamhetskostnader som ska betalas i december bestäms dock så att minimibeloppet av folkpensionsfondens finansieringstillgångar kan uppnås.

andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om *statens andelar*, fastställandet och betalningen av förskotten *för dessa* och statens slutliga andelar samt om de uppgifter som behövs för detta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Lagen tillämpas första gången på statens andelar som betalas för 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 20 § i lagen om Folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Folkpensionsanstalten (731/2001) 20 § som följer:

Gällande lydelse

20 §

Beslutanderätt vid avgörande av förmån

Rätten till invaliditetspension bedöms och beslut om invaliditetspension fattas inom centralförvaltningen. Övriga förmånsbeslut fattas vid byråerna eller andra lokalförvaltningsenheter, om inte något annat bestäms i arbetsordningen. Folkpensionsanstalten kan för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis meddela anvisningar om behandlingen av förmånerna.

Föreslagen lydelse

20 §

Beslutanderätt vid avgörande av förmån

Rätten till *sjukpension* bedöms och beslut om *sjukpension* fattas *centraliserat i Folkpensionsanstalten*. Övriga förmånsbeslut fattas vid byråerna eller andra lokalförvaltningsenheter, om inte något annat bestäms i arbetsordningen. Folkpensionsanstalten kan för säkerställande av en enhetlig beslutspraxis meddela anvisningar om behandlingen av förmånerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.